

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 17/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Lajosa Mészárosu prerokoval prijatú sťažnosť AGADOS Slovakia, s. r. o., so sídlom P., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 162/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 162/02 porušil právo AGADOS Slovakia, s. r. o., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 162/02 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. AGADOS Slovakia, s. r. o., **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. AGADOS Slovakia, s. r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 416 Sk (slovom osemtisícštyristošestnásť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť jej na účet advokáta JUDr. M. K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 20. januára 2005 č. k. I. ÚS 17/05-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť AGADOS Slovakia, s. r. o., so sídlom P. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 162/02.

Zo sťažnosti vyplynulo, že „Dňa 16. 4. 2002 bol navrhovateľom podaný na Okresnom súde Bratislava I návrh proti odporcovi: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., so sídlom B., na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 23.920,20 Sk s príslušenstvom, ktorým sa domáhal, aby súd zaviazal odporcu uhradiť žalobcovi sumu 23.920,20 Sk, úroky z omeškania v sume 0,05 % denne za každý deň omeškania počítaný od 25. 10. 2001, súdny poplatok ako aj trovy právneho zastúpenia a paušálnu odmenu spolu v sume 3.540,- Sk. (...)

Dňa 4. 6. 2002 vydal Okresný súd Bratislava I platobný rozkaz, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť sumu 23.920,20 Sk spolu s 0,05 % úrokom z omeškania za každý deň od 25. 10. 2001 až do zaplatenia, trovy konania vo výške 1.195,- Sk a náklady právneho zastúpenia vo výške 3.540,- Sk. Proti platobnému rozkazu podal odporca v zákonnej lehote odpor, ktorým sa domáhal, aby súd predmetný platobný rozkaz zrušil, vo veci vytýčil

pojednávane a žalobu ako neodôvodnenú zamietol (...). Navrhovateľ, svojim vyjadrením k odporu zo dňa 7. 10. 2002, s týmto tvrdením nesúhlasil (...).

Keďže od posledného úkonu v konaní, t. j. od vyjadrenia navrhovateľa k odporu uplynulo viac ako osem mesiacov, navrhovateľ podal dňa 9. 6. 2003 na Okresný súd Bratislava I žiadosť o nariadenie pojednávania. Vzhľadom na to, že tejto žiadosti nebolo vyhovené, bola dňa 17. 10. 2003 podaná navrhovateľom predsedovi Okresného súdu Bratislava I sťažnosť na prieťahy v konaní. Vzhľadom na to, že súd nereagoval ani na túto sťažnosť, bola dňa 31. 4. 2004 navrhovateľom podaná opätovná žiadosť o urýchlenie konania a nariadenie pojednávania, avšak aj táto žiadosť ostala do dnešného dňa bez odozvy. (...)

Nakoľko Okresný súd Bratislava I do dnešného dňa v právnej veci navrhovateľa: AGADOS Slovakia, s. r. o., P. proti odporcovi: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., so sídlom B., o zaplatenie 23.920,20 Sk s príslušenstvom, vo veci samej po dobu viac ako rok a pol od posledného úkonu nerozhodol ani nevytýčil prvé pojednávane, porušuje tým ústavné právo navrhovateľa v zmysle článku 48 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. (...)

Na základe vyššie uvedených dôvodov navrhovateľ navrhuje, aby Ústavný súd vydal tento nález:

- 1. Nekonáním Okresného súdu Bratislava I v právnej veci navrhovateľa: AGADOS Slovakia, s. r. o. (...) proti odporcovi: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. (...), o zaplatenie 23.920,20 Sk s príslušenstvom, sp. zn. 28 Cb 162/02, bolo porušené právo navrhovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.*
- 2. Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu, aby v predmetnej právnej veci konal bez zbytočných prieťahov.*
- 3. Odporca je povinný uhradiť navrhovateľovi primerané finančné zadostučinenie a to vo výške 10.000,- Sk“.*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom Mgr. M. L., listom z 23. februára 2005 sp. zn. Spr. 2163/03 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 3. marca 2005.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné skutočnosti:

„V úvode svojho vyjadrenia si Vám dovoľujem oznámiť, že netrvám na ústnom pojednaní prijatej ústavnej sťažnosti.

Tvrdenia sťažovateľa sú pravdivé, okrem ním uvádzanej skutočnosti, a to, že súd mu neposlal odpoveď na jeho sťažnosť. V prílohe Vám zasielam kópiu odpovede na sťažnosť.“

Z uvedenej odpovede podpredsedníčky súdu JUDr. I. H. vyplýva:

„Odpoveď na sťažnosť: (...) bola mi doručená Vaša sťažnosť zo dňa 14. 10. 2003. Vo veci som nezistila subjektívne zavinení priedah v konaní. Zákonná sudkyňa ma informovala, že vo veci vytýči termín pojednávania na január alebo február 2004“.

2. 2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedol, že:

„(...) Aj z vyjadrenia odporcu je teda zrejmé, že v predmetnom konaní na Okresnom súde Bratislava I nekonaním odporcu došlo k zbytočným priedahom, a teda k porušeniu ústavného práva sťažovateľa, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priedahov. Skutočnosť, či bola v danom prípade navrhovateľa doručená odpoveď odporcu na sťažnosť navrhovateľa na priedahy v konaní, považuje navrhovateľ v danej veci za právne irelevantnú. (...) oznamuje navrhovateľ súdu, že netrvá na ústnom pojednaní, nakoľko ústne pojednanie v danej veci nie je nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci.“

Sťažovateľka, ktorá je platiteľkou dane z pridanej hodnoty oznámila ústavnému súdu, že si *„uplatňujem trovy právneho zastúpenia vo výške 8 415,70 Sk (...) za dva úkony právnej služby. (...) Trovy právneho zastúpenia žiadam uhradiť na účet“.*

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 28 Cb 162/02:

Dňa 16. apríla 2002 doručila obchodná spoločnosť AGADOS Slovakia, s. r. o., okresnému súdu proti obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. (ďalej len „odporkyňa“), návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 23 920,20 Sk.

Dňa 14. mája 2002 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 10. júna 2002 súd vydal platobný rozkaz.

Dňa 26. júna 2002 odporkyňa doručila súdu odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 28. júna 2002 vydal súd uznesenie, ktorým uložil odporkyňi zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 29. júla 2002 bola vec prevedená do registra Cb pod sp. zn. 28 Cb 162/02.

Dňa 30. augusta 2002 konajúca sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila odpor sťažovateľke na vyjadrenie.

Dňa 8. októbra 2002 sťažovateľka doručila súdu vyjadrenie k odporu.

Dňa 10. júna 2003 sťažovateľka požiadala súd o nariadenie pojednávania.

Dňa 21. februára 2004 konajúca sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby oznámila účastníkom konania, že predpokladané pojednávanie bude v druhom polroku 2005 alebo v prvom polroku 2006.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie 23 920,20 Sk vedenom pod sp. zn. 28 Cb 162/02, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako navrhovateľka, došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, dĺžka tohto obchodnoprávneho konania, podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitosť veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný od 8. októbra 2002 až dosiaľ, pričom z oznámenia konajúcej sudkyne z 21. februára 2004 adresovaného sťažovateľke vyplýva, že „*predpokladané pojednávanie bude v druhom polroku 2005 alebo v prvom polroku 2006*“. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná (a prípadná nečinnosť v druhom polroku 2005 alebo prvom polroku 2006 nie je ústavne konformným spôsobom odôvodnená), pretože počas dvoch rokov a piatich mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu. Oznámenie okresného súdu o predpokladanom termíne pojednávania nezavahuje súd zodpovednosti za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v požadovanej výške 10 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške zaokrúhlene 8 416 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti 28. decembra 2004 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 3. marca 2005). Za dva úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena v sume dvakrát po 4 534 Sk a režijný paušál dvakrát po 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), teda spolu za úkony vykonané v roku 2004 prislúcha sťažovateľke suma 9340 a za jeden úkon vykonaný v roku 2005 patrí odmena 2 501 Sk a režijný paušál 150 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 11 991 Sk, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 2 398,20 Sk, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú zaokrúhlene celkove sumu 14 390 Sk.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka si prostredníctvom svojho právneho zástupcu uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby a tieto trovy vyčíslila v sume 8 415,70 Sk, ústavný súd - keďže to nie je v rozpore s platnými súvisiacimi predpismi - jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške (zaokrúhlene), tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2005